

ÅRSRAPPORT 2021

Forfatningskommissionen

Juli 2022

Indhold

Indhold.....	2
Forord	3
Forfatningskommissionen i 2021	5
Opgaver og ressourcer	5
Arbejdsgrupper generelt	6
Arbejdsgruppen vedr. Rettigheder og Pligter	7
Arbejdsgruppen vedr. Regeringsformer	8
Arbejdsgruppen vedr. Udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål	11
Betænkning:.....	11
Udfordringer ifm. Udarbejdelse af udkast til forfatning.....	11
Medarbejderskift i sekretariatet	11
Tidsfrist for færdiggørelse af udkast til forfatning	11
Covid-19	12
Revidering af forretningsordenen	12
Sekretariatet og medarbejdere	12
Økonomi	13
Mødeaktiviteter.....	13
Borgeroplysning	15
Afsluttende bemærkninger	18

Forord

Året 2021 havde været udfordrende på mange områder for Forfatningskommissionen.

6. april var der et ekstraordinært Landstingsvalg, som efterfølges af regeringsskift, Dette ville også betyde skift af Forfatningskommissionens formand. Udpegning af Forfatningskommissionens formand og partiets udpegning af medlemmer var dog ikke sket indtil slutningen af året.

6. februar 2020 blev Ineqi Kielsen formand for Forfatningskommissionen og var formand indtil han blev udskiftet af Kuupik V. Kleist, som blev udpeget som formand 30. december 2021.

Trods covid-19 havde ramt Forfatningskommissionens møder og den store personaleudskiftning havde været udfordrende, havde Kommissionen udført et godt stykke arbejde.

Året havde også indeholdt mange spændende og givtige begivenheder, der i blandt at man deltog i Arctic Circle Assembly 2021 i Island.

Med venlig hilsen

Ineqi Kielsen

Fung. formand for kommissionen

Forfatningskommissionen i 2021

Ineqi Skourup Kielsen blev formand i Forfatningskommissionen d. 6. februar, 2020 og var formand frem til d. 30. december 2021.

6. april 2021 var der et ekstraordinært Inatsisartut valg og i medfør af Inatsisartutlov nr. 1 af 17. februar 2021 om ekstraordinært valg, skulle der udpeges en ny Forfatningskommissionsformand ved regeringsskift. Udpegning af formand til Kommissionen skete først udgangen af året.

Det betyder endvidere at Forfatningskommissionen ikke har været fuldtallige i form af medlemmer fra perioden februar 2021 til december 2021. Det har derfor også været en udfordring at fortsætte Forfatningskommissionens kerneydelse i at udarbejde et udkast til forfatning.

30. december 2021 blev Kuupik V. Kleist udpeget som formand for Forfatningskommissionen. Som partiets udpegede medlem, blev Mari Kleist udpeget medlem af Naleraq.

Med Naalakkersuisut's nye medlemmer til Forfatningskommissionen, så medlemskabet således ud ved årets udgang: Formand Kuupik V. Kleist (IA), næstformand Ineqi Skourup Kielsen (S) og medlemmer Jens-Erik Kirkegaard (D) og Mari Kleist (NA). Tilforordnede medlemmer: Daniel Thorleifsen, Inuuteq Holm Olsen, Skúli Magnusson, Lida Skifte Lennert, Mininnguaq Kleist, Rosannguaq Rossen og Sara Olsvig.

Opgaver og ressourcer

Opgaverne og rammerne for kommissionens arbejde fremgår af et revideret kommissorium fra d. 3. september 2021, som blev vedtaget af Naalakkersuisut.

De væsentligste ændringer ved det nye kommissorie er at borgerinddragelses delen er blevet uddelegeret til Naalakkersuisut samt at udkast til Forfatningen har en deadline ved udgangen af 2022.

Selvom det selvfølgelig er ærgerligt at Forfatningskommissionen ikke længere kan inddrage borgerne, er Forfatningskommissionen glade for at Naalakkersuisut vil sikre det nødvendige med at inddrage det grønlandske befolkning således udkast til forfatning vil være noget som alle borgere kan samles om, og som vi i fremtiden kan relatere os til og have en ejerskabsfølelse over.

Forfatningskommissionen fortsatte i 2021 deres arbejde så vidt muligt, til trods for man forsat afventede nye kommissionsmedlemmer.

Året 2021 har også været hvor Kommissionen har været ude ved adskillige arrangementer ifm. diverse invitationer fra forskellige instanser. Det har givtigt at indhente nødvendigt viden igennem en invitation fra Arctic Circle Assembly 2021. Det har også været året hvor Forfatningskommissionens arbejdsgrupper har været inviteret til at give oplæg ift. det forfatningsforberedende arbejde. Der har derfor været stor interesse for det arbejde kommissionen laver, hvilket vi har været glad for.

Arbejdsgrupper generelt

De tre arbejdsgrupper har tilsammen nået langt indtil videre. Tre tilforordnet har i oktober 2021 deltaget til Arctic Circle Assembly i Island på baggrund af en invitation fra arrangørerne bag eventet.

Hele turen til Island har været en stor succes for Forfatningskommissionen. Først og fremmest var det en chance for at give et internationalt publikum status for det arbejde, Kommissionen udfører, samt udveksle nyttige ideer og meninger vedrørende de islandske erfaringer. Behovet for at inddrage offentligheden i processen med at lave et udkast til forfatning blev nævnt flere gange. Vigtigheden af at have et klart og præcist kommissorium blev tilkendegivet for at give de involverede i arbejdet et klart mandat til at komme videre med arbejdet.

Forfatningskommissionens delegerede arrangerede et lukket forum med eksperter inden for det forfatningsforberedende arbejde. På billedet foroven kan man bl. a. se Island Premierminister, Katrín Jakobsdóttir

Der blev opfordret til at lave et progressivt og moderne udkast, der er unikt for Grønland. Endelig blev Kommissionen også opfordret til at drøfte kollektive rettigheder og rettigheder til jord og natur i alle detaljer, da det er et vigtigt område at diskutere og inkludere i forfatningsudkastet. Det er måske ikke nemt at finde en politisk løsning, men det er et spørgsmål, der skal tages op, og derfor er det fortsat en opgave, der skal løses for Forfatningskommissionen. Der er ikke aktuelt privat ejerskab af jord i Grønland, og at det er et spørgsmål, der skal diskuteres mere i Kommissionen.

Fra venstre: afdelingschef Maliina Junge Jørgensen, Tilforordnet medlemmer Inuuteq Holm Olsen, Sara Olsvig, Skúli Magnusson samt Informationschef Pipaluk Egede Poulsen.

Arbejdsgruppen vedr. Rettigheder og Pligter

Arbejdsgruppen er nået langt indtil videre, men mangler stadig en del emner at drøfte grundigt igennem. Arbejdsgruppen har indtil videre færdigbehandlet følgende emner: oprindelige folks rettigheder, ligestilling, børnenes rettigheder, rettigheder ift. uddannelse, retten til at leve, forsamlingsfrihed, ytringsfrihed, samt retten til privatliv.

Arbejdsgruppen mangler dog stadig at behandle følgende emner: religionsfrihed, frihed til at danne foreninger, ytringsfrihed, ophavsret, liv og sikkerhed, menneskets frihed, retsvæsenet, sikring med lov, sikring med forsorg, ret til arbejde samt mindretalsbeskyttelse.

Arbejdsgruppen har desuden afholdt to separate online webinarer i løbet af 2021 med forskellige anerkendte eksperter inden for menneskerettigheder. Formålet med afholdelse af webinarerne har været at indhente den viden arbejdsgruppen har manglet vedr. forankring af menneskerettigheder i udkast til forfatningen.

Arbejdsgruppen vedr. Regeringsformer

Arbejdet for arbejdsgruppen vedr. Regeringsformer har været på standby indtil der blev udpeget nye medlemmer af Naalakkersuisut. Arbejdsgruppen har til opgave at drøfte og få afklaring om hvilket regeringsform der måtte stå ved udkast til forfatningen.

Til et ordinært møde i februar 2021 har arbejdsgruppen givet et oplæg for hele kommissionen, hvor der har været uklar holdning til om udkast til forfatningen bør have et præsidentielt system eller ej.

Selvom arbejdsgruppens arbejde har været på standby, har de givet et oplæg til Ilisimatusarfiks kandidatstuderende inden for samfundsvidenskab i september 2021.

Formålet med arrangementet var todelt:

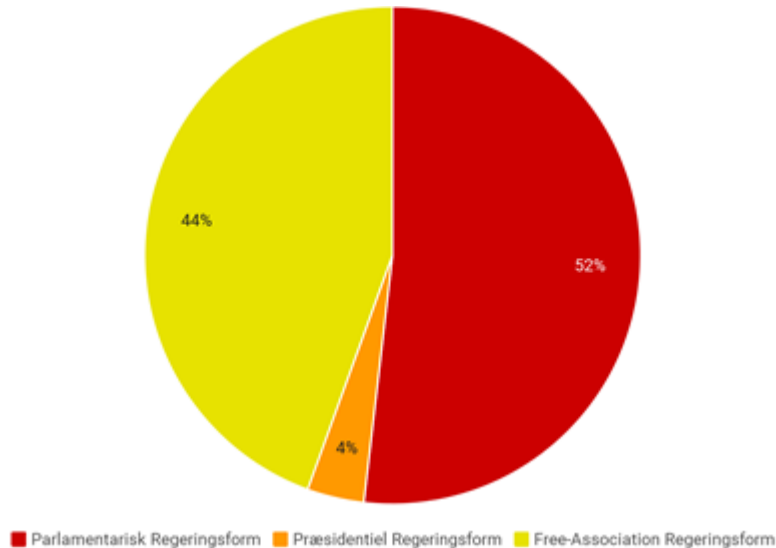
- 1) At oplyse de studerende omkring Forfatningskommissionens arbejde i sin helhed
- 2) At oplyse de studerende omkring forskellige regeringsformer, og høre de studerendes perspektiver og meninger omkring hvilken regeringsform de synes vil give mest mening at have i et fremtidigt selvstændigt Grønland.

Til arrangementet deltog ca. 50 studerende. Efter Forfatningskommissionens faglige indlæg ift. det forfatningsforberedende arbejde samt debat om fordele og ulemper ved forskellige regeringsformer, er de studerende ved Ilisimatusarfik kommet med følgende meninger:

- 52 % af de studerende mener at den Parlamentariske Regeringsform passer bedst til Grønlands Forfatning.
- 44 % af de studerende mener at Free Association med Danmark passer bedst til Grønlands Forfatning.

- 4 % af de studerende mener at en Præsidentiel Regeringsform passer bedst til Grønlands Forfatning.

Figur 1: Spørgsmål: Hvilket Regeringsform vil du mene passer bedst til Grønlands Forfatning?

Uddybende svar til foretrukken regeringsform af Parlamentarisk System:

”Man bruger i forvejen det parlamentariske system nu. Den regeringsform skal blot tilpasses når vi skal til at have vores eget forfatning”– Studerende v. Ilisimatusarfik

”Det parlamentariske system er mere demokratisk anlagt ift. de andre regeringsformer”– Studerende v. Ilisimatusarfik

”Jeg er ret tilpas med den aktuelle regeringsform vi har i dag med Inatsisartut. Det burde forblive sådan hvis det var vi en dag skulle blive selvstændige”– Studerende v. Ilisimatusarfik

Uddybende svar til foretrukken regeringsform af Free-Association:

”De er bedre muligheder for samarbejde mellem Danmark og Grønland”– Studerende v. Ilisimatusarfik

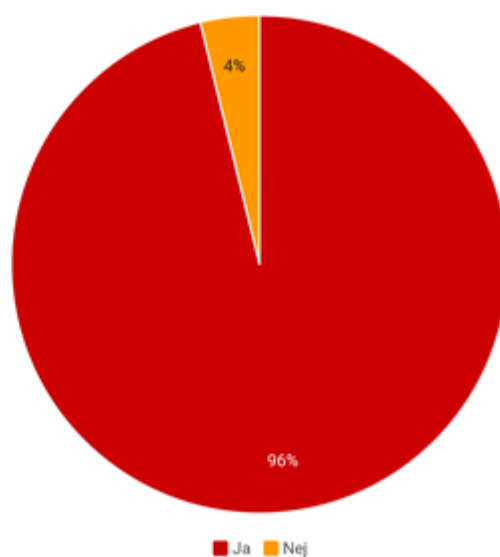
”Grønland har stadig brug for støtte på områder der ikke kan hjemtages ifm. komplet selvstændighed. Fx. sundhed, økonomi og beskyttelse”– Studerende v. Ilisimatusarfik

“Vi kommer til at få brug for support af andre lande til at dække de punkter som vi selv ikke kan tilfredstille”– Studerende v. Iisimatusarfik

Uddybende svar til foretrukken regeringsform af Præsidentiel system:

“Således kan man samarbejde tættere m. Andre lande”– Studerende v. Iisimatusarfik

Figur 2: Spørgsmål: Synes du at Grønland bør have en Forfatning?

- 96 % af de studerende ved Iisimatusarfik mener at Grønland bør have sin egen Forfatning
- 4 % af de studerende ved Iisimatusarfik mener ikke at Grønland bør have sin egen Forfatning

Uddybende svar til hvorfor man mener at Grønland bør have en Forfatning:

”Fordi jeg mener at vi som land ikke længere burde være bundet fast under den danske rige, og at det er på tide at vi bliver herre over os selv. Vores land er beriget med goder som vi selv burde have gavn af. Vi burde have vores egen Forfatning så vi selv kan bestemme hvem vi skal handle med og åbne for den del. Pt. Bliver vi udnyttet af den danske rige” – Studerende v. Iisimatusarfik

”For landets skyld. Jeg mener at det grønlandske folk er klar til at stå på egne ben og tage vores egne beslutninger, og sige vore egne meninger som en befolkning.” – Studerende v. Iisimatusarfik

”Jeg var ellers meget imod [en Forfatning], men efter fremlæggelsen er jeg nu enig at Grønland burde have en forfatning fordi vi har brug for en forfatning som passer til vores land” – Studerende v. Ilisimatusarfik

Arbejdsgruppen vedr. Udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål

Arbejdsgruppen som udelukkende har bestået af tilforordnede, har afholdt møder da man ikke har valgt at vente til der blev udpeget nye medlemmer. Arbejdsgruppen har nået meget indtil videre og mangler faktisk stort set kun paragrafferne der omhandler nødret. Det betyder endvidere at arbejdsgruppen på nuværende tidspunkt har færdigbehandlet følgende emner: Internationale forhold samt sikkerhed og forsvar. Desuden har arbejdsgruppen arrangeret webinarer med relevante aktører, samt deltaget til forskellige arrangementer, bl.a. deltagelse v. Greenland Science Week 2021, NATO Seminar samt at give oplæg for kandidatstuderende v. Ilisimatusarfik og Forsvarsakademiet.

Betænkning:

Udover at Forfatningskommissionen har en til opgave at komme med et udkast til forfatning, har kommissionen også en arbejdsopgave i selve udarbejdelse til en betænkning. Det kan meddeles at den del af arbejdet også er i gang.

Udfordringer ifm. Udarbejdelse af udkast til forfatning

Forfatningskommissionen har oplevet mange udfordringer undervejs, men den største udfordring har været at vente i 10 måneder før nye medlemmer blev udpeget til kommissionen. Nu hvor medlemmerne er blevet udpeget kan Forfatningskommissionen komme videre med sit arbejde.

Medarbejderskift i sekretariatet

Forfatningskommissionens sekretariat har til opgave at servicere hele kommissionen. En anden stor udfordring har været fastholdelse af personale ved sekretariatet. Denne udfordring bliver der taget hånd om.

Tidsfrist for færdiggørelse af udkast til forfatning

Der er betænkeligheder om man kan blive færdig med udkast til forfatning til den fastsatte tidsfrist ved udgangen af 2022. At vente på udpegning af nye medlemmer i 10 måneder har gjort at mange arbejdsopgaver er blevet lagt i bero, hvilket også udgør en udfordring i sig selv.

Covid-19

Hele Covid-19 situationen har ramt både befolkningen og samtlige arbejdspladser rundt i landet. Dette gælder også medlemmerne i kommissionen samt medarbejderne i sekretariatet. Der er arbejdsgruppemøder som er blevet nødsaget til at blive aflyst pga. smitte af Covid-19, som efterhånden er svær at undgå. Selvom Covid-19 har givet udfordringer har nogle møder været afholdt digitalt.

Revidering af forretningsordenen

En sidste udfordring der skal nævnes, er selve tiden som er blevet brugt til at revidere en solid og pålidelig forretningsorden der giver mening for alle medlemmer og tilfornede i Forfatningskommissionen, samt en forretningsorden der sætter klare rammer ift. samarbejdet med sekretariatet. Revideringen af forretningsordenen er stadig under udarbejdelse.

Sekretariatet og medarbejdere

Kommissionen bliver i sit arbejde betjent af et sekretariat. Ifølge forudsætningerne for rammerne i kommissoriet for forfatningskommissionens arbejde, står der at Forfatningskommissionens sekretariat har til ansvaret for følgende:

- At bearbejde Forfatningskommissionens løbende forslag til indhold i betænkningen
- At udarbejde de halvårslige rapporter i tæt samarbejde med formandskabet
- At skabe en debat og oplysningsarbejde omkring forfatning, som sikre mulighed for alle borgere kan komme med input
- At indsamle viden og formulere rapporter, redegørelser, notater og lign. Til brug i betænkningen
- At agere som sekretariat for de enkelte arbejdsgrupper der nedsættes
- At koordinere og planlægge alle møder i arbejdsgrupperne og kommissionen

Forfatningssekretariatet servicerer alene Forfatningskommissionen og yder sekretariat bistand til alle arbejdsgrupper inkluderet formandskabet. Sekretariatet ydelse omfatter blandt andet bistand til udarbejdelse af selve forfatningsudkastet, halvårslige afrapporteringer til Naalakkersuisut, rådgivning og servicering af kommissionen, mødeforberedelser af arbejdsgrupperne, arrangering af diverse seminarer, konferencer m.m.

Ved årets afslutning bestod sekretariatets medarbejdere af sekretariatschef Karen Kiær Jakobsen, afdelingschef Maliina Junge Jørgensen, informationschef Pipaluk Egede Poulsen, AC-fuldmægtig Erika Nielsen Baadh, Afdelingsleder Kathrine Bahnsen og studentermedhjælper Paninnguaq Møller.

Økonomi

Bevillingen for 2021 udgjorde 1.974.000 kroner, sammen med overførsel fra 2020 kr. 5.965.073 udgjorde bevillingen samlet kr. 7.939.073, fordelt på lønudgifter for sekretariatet, drift, honorarer og øvrige udgifter. Med betegnelsen ”øvrige udgifter” menes fortrinsvis udgifter, der er forbundet med udadvendte aktiviteter, såsom konferencer, seminarer mm.

Året 2021 blev resultatet et mindreforbrug på 1.955.563 end budgetteret. Årsagen til afvigelsen skyldes, at omkostningerne til borgerinddragelse vedrørende forfatningsarbejdet til kysten ikke blev effektueret. Resultatet vil søges til overført til 2022.

Mødeaktiviteter

Forfatningskommissionens anmodning om forlængelse er blevet godkendt til og med ultimo 2022.

Den 13. december, 2021 fik arbejdsgruppernes formænd arrangeret et internt møde bl.a. for at ajourføre status af arbejdsgruppernes arbejde.

Ordinært møde

Der er kun blevet afholdt ét ordinært møde som var til februar 2021, da man resten af året har afventet Naalakkersuisut om at udpege nye medlemmer til selve forfatningskommissionen.

Formandskabet i Forfatningskommissionen:

Formandskabet har løbende fået afholdt møder, der gennemsnitligt har været hver 14. dag gennem det sidste halve år i 2021. Det første halve år har man haft afholdt møder efter behov.

Formændene ved arbejdsgrupperne samt sekretariatet fik afholdt et samlet møde d. 13. december 2021 hvor man udgjorde status for arbejdsgruppernes arbejde.

Arbejdsgrupper:

3 arbejdsgrupper under Forfatningskommissionen har holdt flere møder i løbet af året. Arbejdsgruppemøderne er registreret således:

Naalakkersuisaatsit pillugit suleqatigiissitaq:

11. januar 2021 samt 6. juli 2021 afholdte arbejdsgruppen for regeringsformer møde.

Pisinnaatitaaffiit Pisussaaffiillu pillugit suleqatigiissitaq:

13. april 2021	31. august 2021
27. april 2021	7. september 2021
20. maj 2021	14. september 2021
16. juni 2021	28. september 2021
30. juni 2021	26. oktober 2021
5. august 2021	16. december 2021

Nunanut allanut sillimaniarnerlu pillugit apeqqutit pillugit suleqatigiissitat:

4. januar 2021	23. september 2021
15. januar 2021	30. september 2021
28. maj 2021	18. november 2021
7. juni 2021	16. december 2021
8. september 2021	
16. september 2021	

Borgeroplysning

Naalakkersuisut har på møde nr. 26 den 16. september 2021 besluttet at ændre kommissoriet for Forfatningskommissionen. Det nye kommissorium er forskellig fra det tidligere kommissorium på det punkt, der vedrører involvering af befolkningen. Den del er nu taget ud af kommissoriet, og den opgave har Naalakkersuisut taget på sig. Nu står der følgende:

”Borgerinddragelse

Alle borgere, herunder børn, unge og voksne, har ret til at indsende forslag til Forfatningskommissionen. Medlemmer af kommissionen, formandskabet og tilfornordnede kan efter eget skøn beslutte at tage et sådant forslag op i kommissionen, hvis forslaget anses egnet til videre behandling.

Kommissionen skal oprette en hjemmeside, hvor der orienteres om udviklingen i kommissionens arbejde.

Når forfatningsudkastet er udarbejdet, skal Grønlands Selvstyre søge at nå ud til alle byer og bygder med udkastet. Selvstyret skal sørge for at møde befolkningen, præsentere udkastet og få umiddelbare reaktioner på faktuelle,

principielle og værdimæssige overvejelser, som kommissionen aktuelt har beskæftiget sig med. Selvstyret kan benytte såvel almindelige møder, konferencer samt moderne medier og platforme m.v. i dette arbejde.”

Selvom borgerinddragelse er overgået til Naalakkersuisut vægter forfatningskommissionen borgeroplysning højt.

8. januar blev Pjecen "Forfatningsarbejdet kort fortalt" uddelt til alle byens folkeskoler og andre læreinstitutioner. Der blev ligeledes igangsat at sende ud til andre folkeskoler og læreinstitutioner i kysten. I november måned blev pjecen indspillet på begge sprog og kan høres her:

<https://soundcloud.com/user-899857232-86904968/forfatningsarbejdet-kort-fortalt?fbclid=IwAR0venQU0jRAqTD5ls1L1JasEdoKvgXELZWfug7Izxv-BWQ8vwPvqYu3Qrc>

Det kan også nævnes at kendingsmelodien til diverse oplysningskampagner som blev lavet i august måned sidste år, er blevet brugt i denne indspilning.

Pjecen "Forfatningsarbejdet - kort fortalt" blev indspillet af informationschef Pipaluk Egede Poulsen.

Forfatningskommissionens formand Ineqi Kielsen, deltog den 10. september i KNR radio i programmet Inuiaat Tillernerat hvor han fortalte om arbejdet i kommissionen. Du kan lytte med her:

<https://knr.gl/da/inuiaat-tillernerat-10092021?fbclid=IwAR0venQU0jRAqTD5ls1L1JasEdoKvgXELZWfug7Izxv-BWQ8vwPvqYu3Qrc>

Den 13. september var Formanden for Naalakkersuisut Múte Bourup Egede med i radioprogrammet Inuiaat Tillernerat, hvor han blev interviewet omkring arbejdet i Forfatningskommissionen. Herunder kan du lytte med radioindslaget hvor Formanden kommer på ved ca. 00:40 minutter.

https://knr.gl/da/inuiaat-tillernerat-13092021?fbclid=IwAR0x37RkH89h1_PKSY73-xDk-bVSq9YC4z6kzn5Txde7i3unUExACcXkUJw

Den 14. september blev formanden for Naalakkersuisut Múte Bourup Egede interviewet i Qanorooq, hvor han bl.a. belyste om den daværende situation om sammensætningen i Forfatningskommissionen.

I starten af september afholdte Forfatningskommissionen fremlæggelse og debat arrangement for de studerende der læser til samfundsvidenskab i Ilisimatusarfik. Arrangementet var en stor succes.

Der deltog omkring 50 studerende fra Ilisimatusarfik til fremlæggelsen.

Derudover har Forfatningskommissionen i samarbejde med sekretariatet haft julekalender på Facebook siden: ”Tunngavik – Forfatningskommissionen” hvor der er blevet lavet korte videoer med forskellige informationer om Forfatningskommissionen. Formålet med det var at sprede informationer til samfundet. Vi kan med glæde meddele at julekalenderen godt modtaget og der har været mange som deltog til de forskellige konkurrencer hvor vores opslag er blevet delt af rigtig mange. Samt har vi fået rigtig mange følgere på vores Facebook side hvilket er positivt. I vores sidste konkurrence kunne man vinde en Iphone, hvor der deltog næsten 600 personer, hvor de har delt vores opslag. Vi har også på grund af det fået rigtig mange Likes i vores Facebook side, hvilket er godt – da vi altid lægger forskellige informationer om kommissionens eller arbejdsgruppernes møder.

Vores julekalender i vores Facebook side blev en succes hvor daværende formand Ineqi S. Kielsen samt andre medlemmer deltog i videoerne.

TV-oplysningskampagner der er målrettet mod børn og unge, og som ellers skulle anvendes både på tv og web (som blev indspillet i oktober sidste år) er ikke blevet udgivet fordi der skulle foretages forskellige rettelser, og fordi der er kommet et nyt kommissorie. Lige nu er vi i gang med at ændre og reviderer ved teksterne således man kan komme i gang med at optage på ny, så informationsvideoerne kommer ud til befolkningen.

Afsluttende bemærkninger

Forfatningskommissionen har så vidt muligt belyst status for det nuværende forfatningsforberedende arbejde samt, hvordan man konkret i kommissionen har til sinde at færdiggøre det resterende arbejde.

Adresse:

Forfatningskommissionen
Postboks 4034
Noorlernut 4, st.
DK-3900 Nuuk
Grønland

Telefon: +299 34 66 70
E-mail: tunngavik@nanoq.gl
Hjemmeside: www.tunngavik.gl

Med venlig hilsen

Ineqi Kielsen,

Fung. Formand for Forfatningskommissionen